

"השריטה שלי מאוד עמוקה": סיפורו של אספן אובססיבי

ספרי ילדים, אריחים צבעוניים, קופסאות גפרורים, שלטי "נא לא להפריע" וכמובן בולים. רון מירב החיפאי עובד ביום-יום כמדביר, אך אהבתו הגדולה ביותר היא האספנות. בראיון הוא מספר על ההיגיון שבשגעון, על ההרצאות שהוא מעביר על חרקים ועל האספנות שעוברת במשפחה. רק אל תקראו לו אגרן

ביום ראשון שעבר (22 ביולי) צוין יום מיוחד - יום לוכדי העכברושים הבינלאומי. לא, זו לא בדיחה, בכל שנה מצוין היום, כמחווה לאותו חלילן מפורסם מהמליון, שהוביל אלפי עכברושים (ולאחר מכן גם ילדים) מהעיירה. לכבוד היום החגיגי החלטנו לראיין את רון מירב, מדביר חרקים ומזיקים אחרים במקצועו, מומחה בהדברת ספרים, בן 56, נשוי ואב לשלושה - ואז גילינו עולם מלא.

מסתבר כי מירב לא רק אוהב לרסס ולהדביר את אלו שלא תרצו לראות בביתכם, אלא גם מחזיק בתחביב, יש יאמרו מקצוע - מירב הוא אספן כפייתי של כל הבא ליד, ונתפס עבורו כבעל ערך. יש לו הגדרה מעניינת לערכם של אוספים. הוא עושה הפרדה חד משמעית בין אגרנות לאספנות, ומוכיח בדרכו הלוגית את ההבדלים ביניהם. הוא מומחה בכל תחום בו הוא מתעניין או עוסק, משמר מסורת אך גם משכלל אותה, ושיחה איתו מקשרת בין תחביביו המוזרים, לעיסוקו ולהיסטוריה המשפחתית שלו בדרכים מרתקות.

רון מירב. הסיפור שעומד מאחורי הפריטים יותר מעניין מהשווי צילום: עצמי

בהתאם להיותו אספן הוא גם צובר ידע, ומכור להרחבת אופקים בכל תחום המעניין אותו. רוצים דוגמא? רק תשאלו אותו על ההבדלים בין מזיקים שונים, או איך להגיד את המילה ג'וק בעשר שפות שונות.

הכל עובר במשפחה

מירב הוט, החלטי ובעל ידע כללי בנושאים מגוונים, שלא יבייש כל אדם המגדיר את עצמו מלומד, על אף שהוא צנוע מאוד. הוא למד באוניברסיטה לתואר רב תחומי, אך לא סיים אותו משום ש"לא עניין אותי התואר, באתי ללמוד". השיחה עם מירב גולשת מנושא לנושא, מתחום אספנות אחד למשנהו, מחיסול מזיקים מטילי אימה בבתיים פרטיים לטכנולוגיות מודרניות, לדרכי התמודדות עם חרקים במפעלי מזון. אילולא עומס העבודה הרב שהצטבר אצלו בחסות הקיץ הלוהט, והצורך לתמלל את הראיון לכתבה - היינו ממשיכים בשיחה המרתקת, שרק צלצולי טלפון בלתי פוסקים של המדביר החרוץ קטעו את זרימתה.

"נולדתי למשפחת אספנים, אז גם אני אספן. איך לנסח את זה? השריטה שלי היא מאוד עמוקה, אני לא יודע מאיפה להתחיל בכלל", פותח מירב. "זה הרי עולם שלם שאין לו סוף, אני יכול לדבר שעות על אספנות. אני יכול להבטיח לך שכל דבר שאפשרי לאסוף - יש מי שעושה את המלאכה. אז מאיפה להתחיל?".

נתחיל מהאוסף שהכי קרוב לליבך.

"יש לי אוסף מעניין של ספרי ילדים, בני חמישים, שישים ואפילו שבעים שנה, כתובים בשפה שוברת שיניים ומאירים בציורים מקסימים. מרתק לראות את ההתפתחות של הסיפור, ואת העיבודים השונים שניתנו לו. היום למשל יש עיבוד של כחמישים עמודים לספר 'דוקטור דוליטל', ולי יש תרגום נאמן למקור של שמונה כרכים. כשהילדים שלי היו קטנים הם לא רצו לקרוא בהם, חשבו שהשפה ארכאית. אבל כעשירי הם חוזרים לזה, לאחר שלמדו להעריך את הנושא.

"בכלל, ההתמחות בהדברת ספריות וארכיונים הביאה אותי לפריטים ואוספים, שהציבור לפעמים לא רואה. נוצרים קשרים, וכך במקום לזרוק - מציעים לי לקחת לפעמים בחינם, וככה האוסף גדל. העיסוק שלי הביא אותי גם למצוא הרבה חותמות 'אקס ליבריס', מהתקופה שבעלי ספריות היו מסמנים את ספריהם בהדפסה מיוחדת. זה לא נגמר".

וכמה פריטים יש לך באוסף הזה?

"זה לא אוסף גדול, מאות בודדות".

מאוסף ספרי הילדים של רון מירב. לא אוסף גדול, רק מאות בודדות צילום: זמן חיפה

אשתי רצתה לזרוק אותי מהבית

את האספנות המשפחתית התחילו הוריו של מירב לטפח לפני למעלה משמונים שנה, כשעלו לארץ. בבית ההורים בשכונת בת גלים בחיפה גר כעת אחד משלושת אחיו של מירב, שממשיך לטפח את האוספים תחת השגחה מקסימלית. אוסף עתיק של יותר מ-150 אריחים צבעוניים מעטר את קירות הבית בקבוצות, אוסף מרשים של למעלה מ-40 יצירות ברזל של מעמדים למגהצי פחם בעיצובים שונים, מטופח בתשומת לב מוזיאונית.

אך אף על פי כן, את האוספים השונים, שחלקם בעלי ערך היסטורי וכספי לא מבוטלים, רואים רק יודעי ח"ן, חברים וקרובי משפחה. "אנחנו צנועים, לא מחפשים את הפרסום", מסביר מירב. "בתור אספן - שווי הפריטים פחות מעניין אותי, והרבה יותר מעניין הסיפור שעומד מאחוריהם.

אני מכיר למשל מישהו שאוסף צילומים של מגדלי מים בארץ, ונחוש לתעד את כולם. היום הוא יודע לזהות לפי העיצוב בדיוק מאיזו תקופה המגדל, ובעקבות כך הוא הוכיח שהמגדלים עוצבו על ידי ארכיטקטים. זה מעבר לאוסף, זה תיעוד חשוב של נרטיב ציוני עם סיפור מרתק".

איך בכלל אוסף מתחיל?

"בתחילה נקלע לידך פריט מסוים שמוצא חן בעיניך, ובמשך הזמן מתאספים להם עוד פריטים מאותו הסוג. זה יכול ללכת לכל מיני כיוונים: יש אנשים ששמים הכל במחסן, בארגזים, צוברים מכל הבא לילד. זו לא אספנות - זו אגרות מסוכנת וחסרת ערך. אספנות נובעת מהחלטה לטפח את האוסף, ללמוד את הנושא ולחפש עוד פריטים.

"בנוסף, עם הזמן אתה גם מצמצם את תחום העניין למומחיות ספציפית. לדוגמה אוסף בולים: בהתחלה אתה אוסף הכל, וכל מה שמגיע אליך אתה שומר. במשך הזמן אתה 'מתמקצע', לומד את הדברים לעומק ומצמצם את תחום ההתעניינות שלך לבולים מאזור מסוים, או בנושא מסוים".

איך אתה מוצא מקום להכל?

"למען האמת יש לי הרבה אוספים לא פעילים. מצד אחד אני לא יכול להרשות לעצמי להתפרש יותר מדי, אך מצד שני אני לא מסוגל לזרוק דברים כאלה. יש לי למשל אוסף של עטיפות מסטיקים משנות השישים והשבעים, עיצובי עטיפות מיוחדים עם תמונות שחקנים, קומיקסים, אבות הציונות, שטרות כסף מהעולם, מהתקופה שהמסטיק בא עם ערך מוסף. לפני 15 שנה הבת שלי עשתה סדר בעטיפות, שאלה אותי מה לעשות עם כל הכפילויות והחלטנו לזרוק אותן. שבועיים אחר כך התפרסם ב'מעריב' ששגריר צ'כיה אוסף את אותן עטיפות, ואכלתי את הלב. לא כדי למכור לו, אני לא יודע בכלל מה השווי של זה, פשוט חבל לזרוק כשאפשר לתת. "היום אני לא מוותר על כלום. אשמור, עד שאמצא למי לתת את הדברים שאספתי. אבל לא לכל אחד, אלא רק למי שרציני,

אחד הקירות בבית משפחת מירב. "היום אני לא מוותר על כלום" צילום: זמן חיפה

שימשיך לטפח את האוסף. אני לא אתן מפעל חיים של מישהו לילד, שאחרי שנתיים ימאס לו מזה. "זה גם כיף לתת, איכשהו אתה תמיד מקבל בחזרה. הכרתי למשל מישהי שאספה שקיות סוכר, וכל פעם כשנסעתי לחו"ל או כשנתקלתי בעיצוב מיוחד - לקחתי ושמתתי אחד בכיס. אשתי הייתה יורדת עליו כל פעם מחדש, אבל המשכתי, מכיוון שנהניתי לעזור לאישה ההיא. מאוחר יותר נולדה לה בת, והיא נאלצה להיפטר מהרבה דברים, אז היא שלחה לי את כל האוסף כולל כל השקיות שהבאתי לה. עד היום אני לא מסוגל לזרוק את זה. אספנית אחרת שאני מכיר עברה לדירה קטנה יותר, וביקשה ממני לקחת ממנה כמה דברים. יצאתי ממנה עם שמונה ארגזים של קופסאות גפרורים, מסודרות לפי נושאים, תקופות, מהודקות בגומיות. כשאשתי ראתה את זה - היא רצתה לזרוק אותי מהבית, יחד עם הקרטונים".

משעשע בטירוף

כשמירב מספר על מציאת פריט מעניין כלשהו, אי אפשר להתעלם מהאור בעיניו ומההתלהבות על פניו. הוא לא בוחל באוספים, ואוסף כל דבר שהוא תופס כבעל ערך או סיפור מעניין. כמו בבתים רבים אחרים, אחד מקירות המטבח שלו מרושת בצלחות קרמיקה מכל העולם. אך לעומת האדם הממוצע שאוסף את הפריטים אך ורק משום שהוא מוצא אותם יפים - מירב מתעניין גם בסיפור שעומד מאחורי כל פריט ופריט, בודק את מקורותיו, היכן יוצר ומי האמן שעיצב אותו. "הכי חשוב להבין, שאוסף הוא לא רק מספר פריטים שתלויים על קיר, באלבום או בקופסה - אוסף זה סיפור, והוא המעניין באמת. סיפור יכול להיות של פריט מיוחד כלשהו, ההיסטוריה שלו, מי השתמש בו, היכן הוא יוצר ומהיכן הוא בא, כמו במקרה של רהיט כלשהו. סיפור יכול להיות גם הקשר היסטורי תרבותי ואמנותי, כמו בבולים ניח. הסיפור הוא ידע, וכשיש ידע - העולם מאוד מעניין. זה הכיף האמיתי של האספנות - לאצור ולצבור ידע".

מה האוסף המוזר ביותר שנתקלת בו?

מאוסף עטיפות המסטיקים. "לא מסוגל לזרוק דברים כאלה" צילום: זמן חיפה

"כשאני אגיד לך - אתה בטח תחשוב 'מה זה החרטא הזה, איזה שטויות', אבל יש לי ידידה מבוגרת שאוספת מכסים של ביובים. היא לא יכולה כמובן לאסוף אותם פיזית, אז היא מצלמת אותם ושומרת את התמונות. סע לזכרון יעקב, ותראה הטבעות של אשכולות ענבים ביציקות הברזל - ההקשר ברור, וזו אמנות. במתחם התחנה בתל אביב מכסי הביוב מזכירים עץ תמר, ובאמת יש באזור דקלים. בשדרות רוטשילד מוטבעים על מכסי הביוב, השנים בהן הם יוצרו. בברצלונה החליטו לייצג את בעלי המלאכה הוותיקים, על גבי המכסים. זו היסטוריה יפה שלא נשחקה. צריך רק לשים לב.

"לי יש אוסף מעניין, של שלטי 'נא לא להפריע' מבתי מלון. כל חבר שנוסע למקום כלשהו - מביא לי שלט כזה, והיום האוסף מונה כמה מאות פריטים. זה אוסף מאוד משעשע. גיסתי למשל הביאה לי שלט ממלון בתאילנד, שמורכב בעצם משקית בד עם חול, וכשהשלט לא תלוי - הוא יכול לשמש כמעצור לדלת. בבדיקה הבטחונית בשדה התעופה היו בטוחים שיש שם סמים ועיכבו אותה, ומאז היא נשבעה שיותר לא תביא לי דברים מחו"ל.

"במלון אחר בארץ, מהצד השני של השלט שבדרך כלל מתייחס לניקיון של החדר - רשום 'מיץ לימון'. באותו מלון, אם אתה שם את הפתק הזה בלילה עם הכיתוב 'מיץ לימון' - אתה מקבל בבוקר כוס מיץ לימון לשתיה, מכיוון שהם מאמינים שזה בריא. זה משעשע בטירוף, והדברים ההזויים האלה הם החלק המעניין של האיסוף.

"הנה עוד סיפור משעשע: אבא שלי היה שותה המון סודה, והיו לו כמה סיפוני סודה. בזמנו היו הרבה מפעלים לסיפונים, והיום מוכרים אותם כפריט נוסטלגי. המצחיק הוא, שפעם איזה דודה השתמשה בסיפון סודה כדי לעשות חוקן לבעלה, מאז ההורים שלי הפסיקו לשתות סודה".

על חרקים ומכונות תפירה

ובל נשכח שאחרי כל האוספים, והסיפורים ומיץ הלימון - יש גם עבודה להתפרנס ממנה, ומירב עובד כמדביר. גם מקצוע ההדברה הוא עסק משפחתי מבחינת מירב, בן יותר מחמישים שנה. אביו של מירב ייסד את העסק, שעבר בין כל ארבעת האחים. "אני בעסק 'רק' 34 שנה. כשאתה עוסק במשהו שאתה טוב בו, אתה ממשיך, ככה אבא לימד אותנו".

כחלק מעיסוקו, מירב גם נותן הרצאות על תחומי המומחיות שלו. הוא לא מתפרנס מההרצאות, כי אם נהנה מהתגובות ומהרחבת הידע. הוא מספר בהתרגשות על אישה בבית אבות שבכתה, בעת שהרצה על מעשיות האחים גרים, ומעלה אנקדוטות מהרצאה שנתן על חרקים כחלק מתערוכת אמנות.

"פעם במסגרת העבודה, גם מצאתי משהו מטריד. הגעתי למפעל טקסטיל בנשר, ונחשפתי לאוסף מרתק של מכונות תפירה שיוצרו לפני 1899. מדובר באוסף מרשים שמראה לך את ההתפתחות הטכנולוגית של המכונה, טכנולוגיות של אמצע המאה ה-19 ברמות דיוק מדהימות. בעל האוסף רצה להציג את המכונות במקום כלשהו, ולשם כך הוא פנה לעיריית נשר רק כדי למצוא למכונות מקום. הוא לא רצה כסף, להיפך, הוא היה מוכן להשקיע, אבל בעירייה נפנפו אותו.

"בנוסף, במסגרת העבודה שלי יוצא לי להגיע למקומות מדהימים, ולפגוש המון אנשים מעניינים. פעם באתי להדביר במוזיאון, ונקלעתי לשיחה מרתקת עם אוצרת התערוכה שאמרה לי שלא מתאים לה לראות אותי מדביר. 'אתה אינטלקטואל', היא אמרה לי. זה מצחיק, מכיוון שמבחינתי כל עבודה מכבדת את בעליה, ואם אתה עושה עבודה מקצועית ואמינה - אז מה זה משנה? אבל יצא מזה טוב. חודשיים אחר כך היא יצרה איתי קשר, כדי שאבוא להרצות על חרקים כחלק מאירוע. היא נתנה לי חצי שעה לדבר, וזה נורא קשה".

העמידה מול הציבור?

"לא. הרבה יותר קל להרצות במשך ארבע שעות, מאשר לצמצם את הכל לחצי שעה".

אוסף שלטי ה"נא לא להפריע". הגיטה נשבעה שיותר לא תביא דברים מחו"ל צילום: זמן חיפה